

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA
LOKA je zborovalo v soboto 9. febr. 1935. v risalnici šole kralja Aleksandra v Škofji Loki. Zborovanje je otvoril predsednik Vojteh Debeljak in uvodoma najiskrenejše pozdravil vse v okraj novodošle tovarišice, ostalo učiteljsko, ki je kljub snežnim neprilicam posejlo zborovanje v nad vse častnem številu, gošta iz Ljubljane tov. Ivana Kocijančiča in Josipa Kobala in prosvetnega referenta tovariša Vinka Zahrastnika.

Zborovanje je potekalo v duhu gospodarskih težav učiteljskega. Sprva je prečital tov. tajnik Košca Franc zadevni referat tovariša Hrena, potem pa je poročal obširno o važnosti učiteljskih gospodarskih ustanov tov. Ivan Kocijančič, ki je naglašal nujno potrebo osamosvojitve učiteljskega in gospodarskega polja. Njegovim zanimivim in poučnim izvajanjem so sledili prisotni z razumljivo pozornostjo, potem pa je govoril tov. Josip Kobal. Najprej o smotrih PRK in o njegovem razmahu v dravski banovini in nato o Učiteljskem domu v Ljubljani.

Zatem so bili izvoljeni trije odseki: Gospodarski pod vodstvom tov. Janka Kokalja, šolsko-upravni pod vodstvom tov. Jakoba Rojca in stanovsko politični pod vodstvom tov. Vojteha Debeljaka.

Sklepi: Državno nameščenstvo naj se oprosti plačevanja kuluka, uradnikom, ki se ne okoriščajo z nabavljalnimi zadrugami naj bo omogočeno, da dvignejo takoj svoj vplačani delež, raznovrstne zbirke po šolah naj se čim bolj omeje, sedanji katalogi in

Knjižice za učence narodnih šol naj zamenjajo zopet izkazi in Matični listi.

Prihodnje zborovanje bo v soboto 9. marca v Ljubljani.

F. Košca, tajnik. V. Debeljak, preds.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJGRAD
DEC je zborovalo v soboto dne 9. februarja 1935. v Slovenjgradu.

Od 47 članov je bilo navzočih 37, t. j. 78,72%.

Predsednik tov. Kopač Leopold je otvoril zborovanje in podal obširno poročilo o zborovanju predsednikov sreskih učiteljskih društev, ki je bilo dne 9. januarja t. l. v Ljubljani ter o stanju in delovanju učiteljske organizacije.

Tajnik tov. Iglar Rajko je poročal o došlih dopisih. — Učiteljsko je z zadovoljstvom vzelo na znanje dopis »Društva kmet. strokovnjakov za drav. ban.«, s katerim obljublja izdajo res potrebne in gotovo vsakemu učitelju dobrodošle knjige o kmetijskem pouku. — Referat o učiteljskem gospodarskem dnevu je prevzel tov. Klugler Ivan, šolski upravitelj v Podgorju. — Glede reorganizacije zborovanj se bo razpravljalo na prihodnjem zborovanju.

Tovarišica Smolnikarjeva je v svojem globoko zajetem in zanimivem referatu razpravljala o čuvstvu manjvrednosti.

Prihodnje zborovanje bo 6. aprila v Slovenjgradu.

Tajnik: Iglar Rajko. Predsednik: Kopač Leopold.

zahteve vaščanov in izdelajo načrt, ki je za dotični šolski okoliš prikladen.

Nekatere starejše šole so pa v resnici pre-razkošne. V to skupino spada deklška gimnazija v Varni. V tej zgradbi je poleg šole nameščen tudi znameniti muzej. Monumentalna zgradba, ki nas spominja nekoliko na palačo kr. banske uprave v Ljubljani, je obdana od prostornega krasnega starega parka. Iz balkona se ti nudi krasen razgled na morje in del mesta. Druge šole, posebno nove, pa so popolnoma preproste, zelo okusne in prikupljive. Izjemo seveda delajo strokovne šole, ki se ponašajo s svojim luksuzom in arhitektonsko dovršenostjo.

Notranjščina šol je večinoma zelo čemer- na in stroga. Pretežna večina šol ima v učilnicah popolnoma gole stene, kar napravi na našega obiskovalca čuden vtis. Samo v naprednejših šolah, posebno pa v šoli svetega Klimenta v Varni, so učilnice prav ukusno okrašene. Navadno pa so po vseh šolah hodniki prenatrpani s slikami in raznimi učnimi pripomočki. Pohištvo je zelo preprosto in večinoma nepremakljivo, kakor to dobimo tudi v raznih predelih naše kraljevine. Samo v reformnih šolah in v laboratorijskih imajo mize in stole.

(Dalje prih.)

Novosti na knjižnem trgu

—k O letošnjih knjigah Slov. šol. Matice.

III. Dr. Valter Bohinec: Geografija sodobne Evrope. I. snopič (108 str.). — Nova znanstvena knjiga je v našem kulturnem življenju vsikdar velik dogodek. Še posebe velja to za »Geografijo sodobne Evrope«, ki jo je napisal priznani geograf dr. Valter Bohinec in jo je pravkar izdala naša agila Slovenska šolska Matica. Razen šolskih učbenikov namreč doslej še nismo imeli slovenskega priročnika, ki bi obravnaval geografijo Evrope. Zdaj je izšel prvi, 108 strani obsegajoči zvezek te mnogo obetajoče knjige.

Avtorjev spis je samostojno delo. B. povsod upošteva zadnje tehtne izsledke tujih in domačih geografov. Nikjer suhoparno ne naštevata golih dejstev, temveč zajema posamezne geografske pojave tako, da opozarja na njihove vzroke in posledice. S tem pa vzpodbuja bralca k lastnemu razmišljanju in ga navaja k samostojnemu opazovanju podobnih dejstev. Knjiga podaja snov analitično in sintetično ob enem — je torej v pravem pomenu metodična in vzgojevalna ter bo v njej našel mnogo bodrilnega vsak izobraženec, a prav posebno še vzgojitelj mladine.

V pričujočem delu je najprej podan pregled evropskega kontinenta, za tem Balkanski polotok kot geografska celota in končno, zlasti obširno in temeljito, fizikalna geografija naše države. Obravnavana snov je vsebinsko izčrpna. Poglavlja so razvrščena v logičnem redu, tekst je povsod jasn in razumljiv, ponekod ga ponazorjuje skrbno izbrani diagrami, skice in pokrajinske slike.

Uvodoma nas avtor seznanja z imenom, mejo in velikostjo Evrope. Ta mu je pred vsem drugim kulturno-geografski pojem. »Dasi ji je zasvetila prva baklja kulture iz Azije in Afrike, je to, kar je sprejela od vzhoda, v dolgem razvoju samostojno preoblikovala v današnjo vseevropsko kulturo tako, da je postala sama svetilnik za vso zemljo in vse narode«. Sledeča poglavja obravnavajo členovitost, tektonske enote, postamek posameznih gorovij, nižin in kotlin ter njih preobrazbo po vnanjih silah. Glavne tipe podnebja ponazorjuje 5 zaporednih diagramov, ki te vabijo k medsebojnemu primerjanju in lastnim sklepom. Zelo temeljita je slika o rastlinstvu in živalstvu, ki se je izpreminjalo tudi v historični dobi in sicer največ po zaslugi človeka. V poglavju o prebivalstvu B. odločno zavrača nazore modernih »rasistov«. Kajti v »zemljepisnem, kulturnem in političnem oziru so narodi mnogo važnejši od ras. Saj so oblikovali usodo Evrope v preteklosti in jo oblikujejo tudi v sedanjosti; rasne skupine pa, ki jim vrhu tega zaradi ponovnega mešanja in križanja zelo težko določimo meje, ne pridejo do pravega izraza«.

Prav tako je opis Jugoslavije podan na nov, svojski način. In šele s to knjigo smo dobili geografski oris naše domovine z evropske perspektive. Da se naša država in posebe vsa slovenska zemlja, brez ozira na državne meje, dokaj podrobno opisuje, to vrednost knjige samo povečava. »Geografija

sodobne Evrope« se zato po vsej pravici lahko smatra hkratu za naš domoznanski spis. Prvo poglavje o Jugoslaviji obravnava lego in mejo. Govorec o meji omenja avtor tudi mejni zid med Sušakom in Reko, »ki nasilno deli pologeografsko enoto in je posebnost ne le Evrope, temveč na svetu vobče«. V drugem poglavju (o naši obali in njeni členovitosti) se upošteva že nova razvrstitev naših otokov, karšno zagovarja beograjski univ. prof. B. Ž. Milojević. Najtemeljitejši in tudi najsamostojnejši pa je goropisni pregled. Tako je na pr. našemu alpskemu ozemlju odmerjenih kar 6 strani. A tudi vsa ostala gorstva naše države niso nič skopeje orisana. Opis Dinarsko-helenskega gorskega sedava — Bohinec upošteva najnovejše izsledke geologov, ki zanikajo obstoj samostojnega Šarsko-pindskega gorstva — je tako nazoren in pregleden, kot ga doslej še nimamo ne v domači ne v tuji literaturi. In vendar je to gorstvo, ki obsega velik del naše države, po krivici premalo znano v tujini in pri nas. Saj na pr. le malokdo ve, da sta se na tem ozemlju »Piva in Tara vrezali v triadne apnenice s pravimi kanjoni, kakršnih sicer Evropa ne pozna. Kanjon Tare je dolg 90 km in sega 800 m globoko prav do paleozojske podlage«.

Z vodopisnimi razmerami in sicer z opisom Jadranskega morja se prvi zvezek zaključuje. Kdo ne bi težko pričakoval drugega, v katerem bo dr. Bohinec nadaljeval in zaključil opis naše kraljevine ter obdelal tudi druge južneevropske države. Zlasti pa bi utegnil bralca mikati oris Bolgarije, kajti v uvodu obeta pisatelj, da hoče posvetiti posebno pažnjo slovanskim deželam.

—k Pedagoški zbornik in Prirodoslovno in duhoslovno psihologijo je ocenil v prejšnji števil. »Učit. tov.« g. V. Brumen.

—k Ciril Pregelj: Mladinski zbor III del, zbirka dvo-, tro- in četverglasnih za narodne, meščanske, srednje in učiteljske šole ter glasbene zavode. — Samozaložba. Cena 25 dinarjev.

Pod tem naslovom je izšla meseca januarja t. l. lična pesmarica kot nadaljevanje zbirke istega izdajatelja »30 triglasnih zborov I. del, 30 triglasnih zborov II. del in Triglasni mladinski zbori. (Založba Kleinmayr & Bamberg).

Ciril Pregelj, učitelj in pevovodja v Celju nam je znan poleg zgoraj omenjenih pesmaric še posebno po svojih »Nageljkihi«. S to poslednjo zbirko pa nam je uredil 33 mladinskih zborov, ki naj bi služili predvsem svojemu namenu ob priliki šolskih proslav, akademij, državnih in narodnih praznikov, jadranskega tedna, materinskega dne itd.

Zbirka prinaša namreč po redu: 6 pesmi o kralju in domovini, 2 pesmi o našem morju, 3 pesmi o materi, 133 narodnih pesmi različne vsebine, 1 venček slovenskih mladinskih narodnih pesmi in 5 umetnih.

Največ pesmi (18) izvornih in harmoniziranih je prispeval izdajatelj sam, 7 E. Adamič, po 2 V. Zganec in Fr. Klančnik, po 1 pa Zl. Špoljar, O. Dev, A. Gostičar in B. Smetana.

Večina pesmi je troglasnih, le dve sta dvoglasni s spremljavo klavirja. Pisane so vse zelo solidno in ne zahtevajo od izvajalcev ne intonačnih ne ritmičnih posebnosti. Odlikujejo se posebno pesmi E. Adamiča, pa tudi izdajatelju samemu se je prav lepo posrečilo napisati nekaj izvornih pesmic in harmonizirati nekaj narodnih. Enako tudi ostali.

Skoda le, da zbirka ne prinaša še himne o sv. Savi in pa državne himne. S tem bi bil res zbran ves material, ki je potreben za šolske proslave in podobne dneve. Vendar pa ima ta pesmarica prednost pred drugimi s tem, da imamo material zbran vsaj za večino prilik in nam ni treba brskati po drugih pesmaricah. Prepričani smo, da bodo posebno tovariši posegali po pesmarici, kjer bo vsakdo prav gotovo nekaj našel za svoj zbor. Kakor rečeno se pesmarica naroči pri izdajatelju in založniku samem.

—k »Naš val.« Kako uženeš motilce čistega radijskega sprejema ti pove nova številka »Našega vala«. V strokovnem, a poljudno pisanem članku, ki je opremljen s pojasnjujočimi risbami, nas pisec uvaja v vse motnje pri radiju. Ta članek nas seznani tudi z zakonskimi predpisi, ki strogo zabranjujejo motenje radijskega sprejema z različnimi električnimi napravami. O glasbenem sporedu radijskih postaj je prispeval članek profesor L. M. Škerjanc. — Mesečna naročnina 12 Din. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

Inozemsko šolstvo in učiteljsstvo

PROSVETNI PRORAČUNI RAZNIH DRŽAV

Internacionalni biro za vzgojo v Zenevi je objavil prosvetne proračune raznih držav, ki jih prinašamo v sledeči tabeli:

	Celokupni proračun	Prosvetni proračun	Od-stotek
Albanija	27.927.000	3.250.147	11,8%
Alberta	54.354.733	7.549.275	13,9%
Argentina	968.308.000	136.417.600	14,1%
Avstralija sred.	139.429.320	10.702.956	7,7%
Avstralija južna	347.692.216	50.403.364	14,4%
Avstrija	1.092.500.000	31.625.000	2,9%
Belgija	1.536.601.751	139.554.970	9,1%
Bengalija	130.185.900	14.775.284	11,3%
Bolivija	89.363.040	8.189.154	9,2%
Bolgarska	195.795.725	30.807.742	15,7%
Čile	88.522.080	16.754.520	18,9%
Čehoslovaška	974.436.012	118.174.805	12,1%
Dancig	78.637.530	16.315.770	20,7%
Danska	245.430.722	44.798.664	18,2%
Egipt	508.476.100	51.071.483	10,0%
Ekvator	17.227.000	3.145.100	18,2%
Estonija	52.661.658	5.966.481	11,3%
Finska	206.936.290	30.652.962	14,8%
Francoska	10.238.704.837	713.348.046	6,9%
Grčija	267.000.090	20.029.653	7,5%
Gvatemalija	24.746.072	3.585.000	14,5%
Hajti	19.162.577	1.109.806	5,8%
Honduras	46.200.000	6.192.000	13,4%
Irska	594.122.720	108.460.980	18,2%
Islandija	8.305.323	1.153.473	13,9%
Italija	5.433.850.400	454.446.400	8,4%
Japonska	2.604.000.000	229.792.500	8,8%
Jugoslavija	792.624.000	57.066.005	7,2%
Kina	1.346.044.924	66.444.117	4,9%
Kosta Rika	11.089.250	2.164.950	19,3%
Kuba	257.376.000	36.199.500	14,0%
Letonija	133.532.807	19.669.715	14,8%
Litva	127.917.458	19.829.357	15,5%
Luksemburg	50.805.288	4.883.593	9,6%
Madras	13.983.945	2.357.587	16,8%
Madžarska	524.049.050	68.382.600	13,1%
Meksiko	178.911.400	23.318.220	13,0%
Nizozemska	1.523.896.010	321.892.746	21,1%
Norveška	312.081.090	45.860.700	14,7%
Nova Zelandija	303.264.890	31.744.186	10,4%
Ontario	254.623.350	40.056.789	15,7%
Panama	39.101.370	8.653.260	22,1%
Pruska	4.886.413.629	884.928.429	18,1%
Perzija	101.380.892	8.254.030	8,1%
Poljska	1.419.884.482	188.266.322	13,2%
Portugalska	311.892.000	29.571.366	9,5%
Rumunija	724.828.500	115.564.500	15,9%

Salvador	21.849.896	1.815.360	8,3%
Sijam	102.988.940	3.014.020	2,9%
Spanija	1.965.643.396	143.491.996	7,3%
Svedska	576.296.240	116.872.080	19,9%

Svica:

Bale	67.323.262	13.436.697	19,9%
Bod	44.000.000	9.291.000	21,1%
Zeneva	44.456.677	10.277.197	23,1%
Zürich	105.665.258	21.452.285	20,3%

Turška	417.663.245	20.383.860	5,6%
Urugvaj	185.467.009	31.000.000	16,7%
Venecuela	137.348.286	8.979.100	6,6%

Gornja tabela ne more služiti kot absolutno merilo izdatkov za prosvetne namene. V večini kulturnih držav gradijo in vzdržujejo šolska poslopja občine. Ponekod plačujejo občine tudi učiteljsvo. V tej tabeli niso upošte-vane privatne šole, ki jih je ponekod zelo mnogo. Kljub temu pa se iz tabele razvidi koliko žrtvujejo posamezne države za svoje šolstvo in prosveto.

Bolgarsko šolstvo

(Priobčuje Viljem Kus.)

(Nadaljevanje.)

SOLSKJE ZGRADBE.

Ako potujemo po bratski Bolgariji, vidimo iz železniškega vagona ali avtomobila, da so v vseh večjih občinah nove šolske zgradbe, ki se bistveno razlikujejo od svoje revne okolice. Povsod se nahajajo šole že na zunaj v prav dobrem stanju, tako, da je le težko uganiti, ali imamo pred seboj novo ali že starejšo zgradbo. Šele z vstopom v šolo se prepričamo v kakšni stavbi smo. Starejše šole so izdelane iz stlačene ilovice z večjim ali manjšimi kamni. Opaža se tudi, da so posvečali zadnjim delom zgradb le malo skrbi. Zato so zadnji deli šolskih poslopj tako žalostni, kakor so sprednji razkošni in bogati. Skoraj povsod je okrog šol mnogo prostora. Niti v Sofiji se ne štedi s prostorom za šolske zgradbe, zato so tu šole povsod na zraku in šolska mladina ima v odmorih dovolj prilike, da se osveži.

Povojne zgradbe so v pretežni večini prav smotno zgrajene. Da posamezna nova šolska poslopja ustrezajo povsem svojemu namenu, vzdržuje bolgarska vlada posebne šolske inženjerje, ki si ogledajo vsak kraj, kjer se namerava graditi šola, ugotovijo na licu mesta

Poljoprivredna karta kraljevine Jugoslavije

je pravkar izšla v merilu 1 : 500.000 v velikosti 160 × 180 cm. Na tej karti je označena naša država v njeni administrativni razdelitvi na banovine. Na njej so zabeležene najvažnejše proge železniške, vodne in avionske, vse reke, vsa važnejša mesta in trgi, zgodovinske in kulturne znamenitosti, samostani in prosvetne ustanove, posebno pa pridobitvene ustanove (industrija). V tehničnem pogledu predstavlja ta karta rezultate, ki do sedaj pri nas še niso doseženi. Izdelana je v desetih barvah ter Vam nudi najpopolnejši pregled.

Nalepljena na platno s palicami velja 350 Din.

UČITELJSKA TISKARNA • LJUBLJANA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Francišanska ulica 6 — podružnica: Maribor, palača Banovinske hranilnice

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 • STRITARJEVA ULICA 3